

Carl Petersson Moberg: Recension: Vinter iP1 - Sverker Sörlin

2023-12-26 07:22

Visst, Parisa Liljestrand må tala varmt om vår kommande kulturkanon, men miljöhistorikern Sverker Sörlin ägnar sitt vinterprat åt en betydligt mer uråldrig nationell stolthet - snön.

Professor Sverker Sörlin berättar den vältraderade historien om att grönlänningar minsann har hundra ord för snö, bara för att kvickt kontra med samiskan. Han har nämligen fått nävarna på en bok med trehundra (!) samiska snöord. Flera av dessa läses upp i programmet med tillhörande svensk översättning:

Tunt snötäcke // Snöskred // Djur ruskar av sig snö i pälsen // Den första snön på hösten som inte tinar bort utan ligger kvar på vintern // Skidstavar och annat gnisslar mot snön

Läsningen krockar i något i mig som jag inte var medveten om. Det är effektivt. Det är också Sverker Sörlins fokus. Han viker inte en sekund från snön, från dess funktion, magi och symbolism. Han gräver i den tills knogarna blir blodiga. I hans värmande orddräkt representerar snön mänsklighet, romantik, ja rent av en nordisk ursjäl. Han låter den vara förunderlig.

Snön kan kännas oundviklig, men så är inte fallet konstaterar Sörlin. Den går att paketera och sektionera utifrån behov, tas bort där den inte lämpar sig. I det moderna och praktiska Sverige trängs snön undan, säger han, och menar att hela vår snöstolthet darrar. Han blickar avundsjukt mot Norge: Varför bryr vi oss inte mer? Varför sörjer vi inte att snön smälter?

Det är ett brandtal förklätt till kärleksförklaring. Precis som konstnären Lap-See Lams nästan tvångsmässiga blick på Kinakrogen säger mer om minnen, tillhörighet och den kantonesiska diasporan än kycklingflottiga menyer förstår vi att Sverker Sörlin vill mer. När han förklarar moralen i Tove Jansons snöskildringar upplevs det bara långt från Greta Thunbergs raket.

Men förstå mig rätt. Detta är alltså inte i första hand ett klimataktivistiskt vinterprat utan ett djupt mänskligt. Ett som tar avstamp i konsten, kulturen och historien. Det har också en ovanligt litterär kvalitet, och med Sverkers fina läsning och utsökta låtval bör det svårligen göra någon besviken.

Läs mer om Vinter iP1:

Vinterprat 27/12

Carin Götblad - polismästare

Image-text:

Sverker Sörlin - professorn i miljöhistoria om hur snö kan göra oss mer lyhörda för livets skörhet och magi
Bild: Mattias Ahlm

Extra-info:

Vem?

Sverker Sörlin, 67 år, är född i Åsele. Han är idéhistoriker, författare och professor i miljöhistoria. Han skriver därtill krönikor i DN.

Sörlin har skrivit flera böcker som Naturkontraktet och Framtidslandet. 2004 fick han motta Augustpriset för Världens ordning och Mörkret i människan (Europas idéhistoria 1492-1914).

Optional[© Göteborgs-Posten Plus]

Alla artiklar är skyddade av upphovsrättslagen. Artiklar får ej distribueras utanför den egna organisationen utan godkännande från Retriever eller den enskilde utgivaren.

Klicka här för att läsa webartikeln.